

Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry

Liikunta poikkeusaikana

Kysymyksiä ja vastauksia

Liito ry:n hallitus

Pohjaksi:

Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäminen Suomessa perustuu vahvasti varhaiskasvatukseen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjän itsenäiseen päätösvaltaan ja paikallisesti tehtäviin ratkaisuihin. Opetushallituksella ei ole toimivaltaa puuttua paikallisiin ratkaisuihin, mistä syystä se voi koronatilanteessa antaa ainoastaan suosituksia. Sama pätee Liito ry:hyn.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimi-ja-koronavirus>

Kuntien on tärkeää myös varmistaa, että opetussuunnitelman mukainen liikunnanopetus toteutuu kaikille lapsille ja nuorille myös poikkeusaikana. Lisäksi kuntien tulee pyrkiä siihen, että koulujen liikuntatilat olisivat niin liikunnanopetuksen kuin harrastustoiminnan käytössä koulupäivän jälkeen.

Valtion liikuntaneuvosto 21.10.2020

-> OPH:n kanssa tähän liittyen keskustelua -> sisäliikuntakauden opetus.

Pallopelit

- Liikunnassa ja musiikissa vältetään yhteiskäytössä olevia välineitä tai välineet puhdistetaan säännöllisesti, mieluiten aina käyttäjien välillä. Välineet voivat olla oppilaalla myös henkilökohtaisessa käytössä.
- **Muistisääntönä:** Perusopetuslain (628/1998) 29 § pohjalta opettajan henkilökohtaiseen vastuuseen kuuluu toimia siten, että erilaiset oppilaiden turvallisuuteen liittyvät näkökohdat tulevat huolellisesti ja tasapuolisesti huomioitua. Näkökohdat liittyvät toisaalta vaatimukseen opetuksen järjestämisestä ja toisaalta velvollisuuteen huolehtia oppilaiden turvallisuudesta. Turvallisuuden näkökulmasta lähtökohta on aina sama: tilanteisiin, jotka yleisen elämäkokemuksen perusteella ovat ennalta arvattavia, on varauduttava.

Uinnin opetus

- Vesiliikunnan opetus: kunnassa on kouluja, joissa uimahallia ei käytetä ns. koronan aikana (opetusyksikön päällikön eli rehtorien esimiehen päätös) ja kouluja, joissa uimahallia käytetään (kuten omani, jossa rehtorin päätöksellä uimahallia käytetään, vaikkakin rehtorien esimies on ohjeistanut toista) normaalisti. Tämä viestintä on sekavaa ja on hankaloittanut omaa työtäni sekä aiheuttanut huoltajissa epävarmuutta. Nyt lukuisia huoltajia (siis toistakymmentä) on ilmoittanut, että oppilas ei osallistu uinninopetukseen (ovat 9.luokkalaisia, osa ei ole ollenkaan uinut koko yläkouluajana syystä tai toisesta). Olen huoltajien viestiin vastannut omalta osaltani ja rehtori omaltaan (eli että uinti turvallista). Olen myös pyytänyt rehtorilta tarkennusta, että toimisin, koska nämä oppilaat eivät rehtorin vakuutteluista huolimatta uimaan tulleet ennen syyslomaa. **Itse ajattelen, että nämä oppilaat osoittavat vesiliikunnan näytön sitten muulla tavalla, vaikka tukiopetuskertana keväällä (tai jos korona edelleen, niin videointi).** Tästä tulevan lisätyön määrää aion rehtorilta myös kysyä korvattavaksi (siis videoinnin ohjeistaminen, videoiden katsominen ja arviointi). Tukiopetus toki korvataan. Summa summarum: miten tätä asiaa pitäisi tarkastella oppilaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta (vai onko se juuri terveydentilan & erityispiirteiden huomioimista, että jättävät uinnin tänä vuonna väliin, ilman mitään lääkärintodistusta, osalla erittäin riskiryhmään kuuluvia kotona, ja tämän vuoksi osa huoltajista on kyseenalaistanut uintia vahvasti) vai pitäisi etenkin "ei uinnin näyttöä omaavilta" oppilailta näyttö vaatia jossakin muodossa viim. keväällä?

- “Nyt lukuisia huoltajia on ilmoittanut, että oppilas ei osallistu uinninopetukseen” ->

Oppilaan tulee osallistua tässä laissa (perusopetuslaki) säädettyyn opetukseen johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. [\(12.12.2014/1040\)](#)

- Oppilas voi olla poissa koulusta vain, jos huoltaja on anonut hänelle poissaololupaa ja opetuksen järjestäjä on myöntänyt luvan. Huoltajan pitää perustella syy, miksi oppilas on poissa koulusta ja luvan myöntäjä harkitsee, ovatko perustelut riittäviä.
- Jos opetusta ei voida muutoin turvallisesti järjestää, viimesijaisesti oppilas voidaan perusopetuslain 35 §:n mukaisella opetuksen järjestäjän päätöksellä vapauttaa tilapäisesti välttämättömistä osuuksista esimerkiksi liikunnan tai musiikin opetuksessa. Harkinnassa voidaan hyödyntää lääkärin lausuntoa oppilaan terveydentilasta. ”Huom. Vapautus ryhmäopetuksesta, ei liikunnasta kokonaan”
- Tilanteissa, joissa riskiryhmäläinen ei voi terveydellisistä syistä osallistua muille oppilaille järjestettyyn opetukseen, hänen opetuksensa voidaan järjestää vaihtoehtoisella tavalla. Hän voi esimerkiksi liikkua ulkona sisäliikunnan sijasta. Tällaiset vähäiset poikkeamiset opetusjärjestelyissä eivät edellytä perusopetuslain 18 §:n mukaista päätöstä.
- Vapautuksen sijasta opetus tulisi ensisijaisesti järjestää siten, että tartuntariski on mahdollisimman vähäinen ja että kaikki, myös riskiryhmään kuuluvat, voivat osallistua opetukseen. Voidaan esimerkiksi järjestää opetusta ulkona, huolehtia etäisyyksien säilymisestä oppilaiden välillä ja välttää lähikontakteja sisältäviä liikuntamuotoja liikunnan tunneilla. Opetusta, johon liittyy lähikontakteja, voidaan myös siirtää myöhempään ajankohtaan.

Oppilaalle, jolle on annettu lupa olla poissa koulusta, ei järjestetä täksi ajaksi opetusta. Oppilaan pitää itse selvittää, mitä koulussa opiskellaan poissaolon aikana ja opiskella nämä asiat itsenäisesti.

Lähtökohtana on, että oppilaan arviointi toteutetaan poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen yhteydessä vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden oppimisen arviointia koskevien määräysten ja muiden linjausten mukaan. Oppilaan arviointi kohdistuu tällöinkin paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin vuosiluokkakohtaisiin tavoitteisiin.

Opetussuunnitelman perusteet antavat arvioinnille yhteisen raamin, jolla voidaan varmistaa arvioinnin osalta riittävä yhdenvertaisuus. Perusteet kuitenkin nykyisellään mahdollistavat oppilaskohtaisen jouston, mitä poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana tarvitaan.

Opetuksen järjestäjällä on vastuu turvallisesta opiskeluympäristöstä. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) ja opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) 4.8.2020 antaman suosituksen mukaan opetus järjestetään väljyys- ja hygieniasuosituksia huomioon ottaen. Tarpeettomia fyysisiä lähikontakteja tulisi välttää. Alakouluissa opetusryhmät tulisi pitää erillään koulupäivän ajan. Yläkoulussa ja valinnaisissa aineissa opetusryhmä voi vaihtua, mikäli opetusta ei voitaisi muutoin toteuttaa. Opetuksen järjestäjän on hyvä seurata paikallista epidemiatilannetta.

Tartuntatautiviranomaisten antamia määräyksiä tulee noudattaa.

Opetushallituksen ohje: Perusopetukseen osallistuminen ja poissaolot 1.8.2020 alkaen

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-osallistuminen-ja-poissaolot-182020-alkaen>

Koronan aiheuttama lisätyö, mihin kaikkeen tulee suostua ilman lisäkorvausta?

- Onko mahdollista, että opettaja joutuu opettamaan osaa luokasta lähiopetuksena ja osaa etäopetuksena? Mitä opettajan tulee tehdä, jos työvelvoitteet näiden järjestelyjen ansiosta lisääntyvät?
- Opetus järjestetään peruskouluissa lähtökohtaisesti lähiopetuksena.
- Jos koko kurssin tai jakson opetus annetaan osalle oppilaista etänä, etäopetus on toteutettava niin, että se ei vie opettajalta enempää aikaa kuin näiden oppilaiden opettaminen lähiopetuksessa. Ei saa syntyä tilanteita, että opettaja esimerkiksi opettaa lähiopetuksessa päivät ja tarkastaa etäopetuksessa teetettyjä tehtäviä illat.
- Yksittäisten poissa olevien oppilaiden on mahdollista seurata lähiopetustuntia esimerkiksi suoratoistona etänä. Pelkässä oppitunnin striimaamisessa ilman opettajan tekemää lisätyötä ei ole kyse varsinaisesta etäopetuksesta. Etäopetuksesta on kyse silloin, kun opettaja joutuu tekemään lisätyötä etäopetuksen valmistelussa ja teknisessä toteutuksessa.
- Etäopetus lisää opettajan työmäärää huomattavasti, ja tällaisessa tilanteessa opettajalle kuuluu maksaa ylimääräisestä työstä. Opettajan kannattaa ottaa yhteyttä luottamusmieheen ja sopia korvauksesta työnantajan kanssa.

* Työt, jotka eivät sisälly normaaliin työhön ja YS-aikaan. Lisätyö, tuplatyö.
Lähiopetus + etäopetus ei pitäisi olla normaali käytäntö.

Liikunnanopetuksen suositeltava kokomäärä, toiminta oppitunneilla.

- Opetuksen järjestäjän tehtävä huolehtia, että opetus on turvallista. Jos on epäiltävissä, ettei turvavälejä voida pitää, tulee ryhmäkokoja pienentää. Tartuntatautiviranomaiset eli kunnat ja aluehallintovirastot voivat antaa sitovia määräyksiä esimerkiksi päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen käytön rajoittamisesta tartuntojen ehkäisemiseksi.

” Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäminen Suomessa perustuu vahvasti varhaiskasvatukseen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjän itsenäiseen päätösvaltaan ja paikallisesti tehtäviin ratkaisuihin.”

Maskin käyttö

- THL on antanut kasvomaskisuosituksen, joka on jaettu koronaepidemian eri vaiheisiin. Maskisuosituksessa ovat mukana myös koulut ja oppilaitokset. Suositukset riippuvat siitä, minkälainen koronavirustilanne alueella on: kiihtymisvaiheessa THL suosittelee maskin käyttöä toisen asteen oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Leviämisvaiheessa THL suosittelee maskia näiden lisäksi myös yläkouluikäisille kouluissa käytettäväksi.
- Päätös suositusten antamisesta tehdään paikallisesti tai alueellisesti epidemiologisen tilanteen mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että paikalliset ja alueelliset viranomaiset, kuten kunta ja sairaanhoitopiiri päättävät, suositellaanko maskin käyttöä ja missä laajuudessa. Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän harkinnassa on, miten suositusta toteutetaan käytännössä.
- Kun kyse on suosituksesta, oppilaita tai opiskelijoita ei voi velvoittaa käyttämään maskeja.

Vanhat tanssit:

<https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya?themes%5BKoronavirus%5D=Koronavirus>

<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/vanhojen-paivan-ohjelma-suunniteltava-turvallisuus-huomioiden>

Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry
Kasper Salin, LitT, dosentti, tutkija
Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta

Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry

3.11.2020

www.liito.fi